Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
Brașovŭ, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.

Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.

Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 49)

„Gazeta" ese în fiă-care ḍi

Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.

Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.

Abonamentulŭ pentru Brasovŭ
a administrațiunea, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 270.—Anulŭ LVI. Brașovŭ, Duminecă, 5 (17) Decemvre 1893.

Din causa sfintei sĕrbătorĭ de Lunĭ, ḍiarulŭ nu va apăré până Marțĭ séra.

Ajutorŭ șcólelorŭ din Blașiu!

Brașovŭ, 4 Decemvre v.

Nu de multŭ s'a împărțitŭ între Românĭ unŭ Apelŭ căldurosŭ alŭ corpului profesoralŭ dela gimnasiulŭ din Blașiu, în care, arătându-se starea critică materială, la care au ajunsŭ școlele din Blașiu în urma multelorŭ și marilorŭ jertfe, ce le-a pretinsŭ susținerea și întocmirea nouă a lorŭ, amĕsurată cerințelorŭ de aḍĭ ale învĕțământului, se spune, că fondulŭ, din care aceste școle se hrăneau până acuma, s'a sleitŭ în așa mĕsură, încâtŭ „nicĭ lipsele curente nu le mai póte acoperĭ, necum sĕ întimpine nouĕle greutățĭ, ce se impunŭ în modŭ imperativŭ", și că din causa acésta vechile așeḍăminte de cultură națională din Blașiu reclamă aḍĭ ajutorulŭ Românilorŭ.

Ceea ce se cere în acestŭ apelŭ nu este decâtŭ ajutorŭ pentru ajutorŭ.

Școlele din Blașiu de aprópe unŭ vécŭ și jumĕtate încóce rĕspândescŭ lumină în sînulŭ poporului romănŭ și décă noi Romănii avemŭ sĕ mulțumimŭ cuiva, că amŭ ajunsŭ astăḍĭ la trépta de cultură națională, la care ne aflămŭ, atuncĭ în primulŭ rêndŭ suntŭ școlele din Blașiu, cătră carĭ trebue sĕ fimŭ recunoscĕtorĭ.

Ajutorulŭ puternicŭ, ce l'au datŭ aceste scóle luminării și deșteptării naționale a neamului romănescŭ, a fostŭ atâtŭ de mare, încâtŭ nu este dărnicia din partea-ne, care sĕ-lŭ pótă rĕsplăti.

A voi dér sĕ mai arĕtămŭ, că noi Romănii cu toții, fără de nicĭ o deosebire, suntemŭ datorĭ aḍĭ, când, după atâtea jertfe aduse pe altarulŭ culturii românescĭ, scólele din Blașiu au ajunsŭ în strîmtóre, a sărĭ în ajutorulŭ lorŭ, ar însemna a micșora marele binefacerĭ, de carĭ s'a bucuratŭ neamulŭ românescŭ unŭ veacŭ și jumĕtate hrănindu-se din acestŭ isvorŭ de lumină și de deșteptare națională.

Cu tóte aceste aflămŭ de bine a reîmprospĕta în memoria generațiilorŭ de fațâ memorabilele cuvinte, ce le-a pronunțatŭ neuitatulŭ învĕțatŭ romănŭ Timoteiu Cipariu la 1855, cu ocasiunea aniversării de 100 de anĭ a esistenței scólelor din Blașiu, a cărorŭ elevŭ și dascălŭ a fost și dênsulŭ.

„Care locŭ în națiunea română, care scólă dintre tóte scólele românescĭ — ḍise Cipariu — póte sĕ arate atâțĭ bărbațĭ marĭ eșițĭ din sînulŭ lorŭ, carĭ sĕ se pótă asemĕna bărbațilorŭ eșițĭ din tinerimea scolastică a acestorŭ scóle? Unde a pututŭ semĕnță aruncată de economulŭ celŭ bunŭ sĕ aducă fructe mai însutite, de cum a adusŭ sĕmĕnța revĕrsată pe acestŭ locŭ, ce se părea celŭ mai sterilŭ și mai rĕu de cultivatŭ? Unde s'au vĕḍutŭ când-va ostenele și sudorĭ mai bine rĕsplătite, unde secerișŭ mai mulțămitorŭ decâtŭ pe acestŭ locŭ? Unde s'au pututŭ când-va cu mijlóce așa de puține a se câștiga efecte mai însemnătóre, de cum ne arată istoria acestui locŭ și a acestorŭ scóle?"

„Și ca sĕ tacŭ de acei mulțĭ bărbațĭ, vii séu morțĭ, carĭ au lucratŭ fără strepitŭ și fără pretensiunĭ, în cercurĭ mai micĭ, ale cărorŭ merite au fostŭ și suntŭ dreptŭ prețuite în ochiĭ tuturorŭ celorŭ ce au fostŭ martorii neostenitelorŭ lorŭ lucrărĭ, și pentru carĭ cununa, le este pusă în mâna lui Dumneḍeu—ci nu potŭ sĕ tacŭ cu acéstă ocasiune memoria acelorŭ prea aleșĭ bărbațĭ, ale cărorŭ scrierĭ nemuritóre suntŭ venerate de întréga națiune, carĭ au deșteptatŭ simțulŭ și viéța națiunei române, și carĭ au suptŭ întâiulŭ lapte alŭ învĕțăturii lorŭ atâtŭ de binefăcĕtóre la sînulŭ acestei mame binecuvêntate. Aceștĭ bărbațĭ scițĭ cine suntŭ... Petru *Maiorŭ*, Samuilŭ *Clainŭ* și Georgie *Șincai*... numele lorŭ suntŭ scrise în inimile tuturorŭ Românilorŭ și suntŭ adorate cum nu s'au adoratŭ de nicĭ unŭ poporŭ marii lorŭ literatorĭ..."

După ce a arĕtatŭ apoi, că acești marĭ bărbațĭ ai națiunei ar merita ca memoria lorŭ sĕ fiă eternisată ridicându-li-se monumente, ḍice:

„Ci monumentele lorŭ suntŭ pepturile nóstre, suntŭ cele ce și le au pusŭ ei înșiși în operele lorŭ și carĭ suntŭ mai durătóre, decâtŭ statuele de bronzŭ și de marmură. *Ci va veni și acelŭ timpŭ, când nicĭ semnele din afară ale recunoscinței naționale nu va sĕ le lipsescă.*"

Trecură de atuncĭ 38 de anĭ, dér acestŭ timpŭ fericitŭ încă totŭ n'a mai sositŭ pentru noi.

Nouĕ vijelii s'au redicatŭ într'aceea asupra capului națiunei române dintre Tisa și Carpațĭ, și lupta de esistență nu i-a mai lăsatŭ nicĭ timpŭ nicĭ mijlóce de-a eternisa memoria lui Maiorŭ, Clainŭ și Șincai cu statue de bronzŭ și de marmoră.

Lipsurile pricinuite de luptele grele de esistență batŭ acum și la ușile acelorŭ școle, din sinulŭ cărora au rĕsăritŭ acei apostoli ai românismului.

Décă dér vitrega sórte nu ne iértă de a ne gândi încă s'aducemŭ tributulŭ nostru de recunoscință națională esterióră marilorŭ apostolĭ naționalĭ, ea totuși ne îngăduе de a fi recunoscĕtorĭ celŭ puținŭ fațâ cu acelŭ așeḍămêntŭ de cultură, care ni i a datŭ, și căruia avemŭ sĕ-i mulțumimŭ cu toții în mare parte luminarea și deșteptarea neamului.

Acésta este o cerință chiar a luptelorŭ nóstre de aḍĭ, căci sprijinindŭ și apĕrândŭ scólele din Blașiu, apĕrămŭ însă-șĭ esistența nóstră națională în așa mare gradŭ amenințată.

Dér, cum amŭ ḍisŭ, nu este de lipsă sĕ ne esplicămŭ mai pe largŭ. Fiă care din noi sémte, că aicĭ nu este numai o cestiune de recunoscință, ci o cestiune de mare interesŭ naționalŭ și de onóre națională.

La apelulŭ corpului profesoralŭ din Blașiu datorĭ suntemŭ sĕ rĕspundemŭ cu toții grabnicŭ și cu acea iubire de jertfă, ce trebue sĕ însuflețéscă o națiune consciă de sine.

Dela Tisa pân' la Mare tóte ținuturile suntŭ presărate cu elevĭ de ai școlelorŭ din Blașiu, séu cu fii și nepoțĭ ai celorŭ ce în aceste școle și-au pusŭ temelia culturii lorŭ. Aceștia sĕ îmbrățișeze cu tótă căldura și fără de nicĭ o amânare propaganda pentru adunarea de contribuirĭ în favórea școlelorŭ din Blașiu.

Trebuințele suntŭ marĭ, ca și lipsurile școlei. Numĕrulŭ școlarilorŭ, care aḍĭ este în gimnasiu dela Blașiu de 491, cresce pe fiă-care anŭ și trebue sĕ se redice o nouă clădire pentru a face posibilă înființarea de scóle paralele, carĭ sĕ-i pótă cuprinde pe toțĭ. Afară de acésta trebuescŭ îmbunătățite salariele profesorilorŭ, fondulŭ de pensiune și mijlócele de învĕțămêntŭ.

Sumele ce se cerŭ suntŭ fórte însemnate, de aceea sĕ se foloséscă tóte ocasiunile spre a mări și înmulți contribuirile; în deosebĭ și prin arangearea de producțiunĭ și petrecerĭ în timpulŭ sĕrbătorilorŭ, ce vinŭ.

Ajutorŭ pentru ajutorŭ!

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Omulŭ fără norocŭ.

— Poveste. —

A fostŭ odată, ca nicĭ-odată, a fostŭ odată unŭ omŭ, care din ce s'a sciutŭ elŭ bunŭ sĕ aducă unŭ olŭ de apă, sĕ biruéscă unŭ sbicașŭ în mânĭ, totŭ cu slujba a trăitŭ și în urma urmelorŭ totŭ cu nimica s'a alesŭ.

Din tótă viéța lui de slujiă nicĭ măcarŭ unŭ buhaiŭ nu-'i se cunoscea, ca sĕ mérgă une-orĭ între ómenĭ. Sĕ te mirĭ, că nicĭ era beutorŭ, nicĭ era cărțașŭ, nicĭ prădătorŭ — în sfîrșitŭ era unŭ omŭ cum se cade.

De aicĭ elŭ a socotitŭ, că-i unŭ omŭ fără norocŭ și s'a hotărîtŭ s'o rupă pentru tot-d'auna cu truda de traiu de acesta, ce n'a făcutŭ sĕ se reverse nicĭ măcarŭ o ḍi bună asupra lui. Scârbitŭ de viéța petrecută fără nicĭ unŭ folosŭ, de tinerețele pierdute fără nicĭ o vedere, s'a luatŭ sĕ-șĭ cerce norocul în altă formă, sĕ trăiéscă pe aripile lui — stăpânŭ pe ce și-a cota, răbdândŭ când n'a avea ce mânca.

S'a luatŭ déră și s'a dusŭ, ca pasĕrea pribeagă, din satŭ în satŭ, pe unde a umblatŭ și pe unde n'a umblatŭ până l'a cuprinsŭ nóptea și ostenéla și a întratŭ într'o casă.

Și era atâtŭ de buiguitŭ, atâtŭ de dusŭ din lume, de ceea ce și-a luatŭ în capŭ și a făcutŭ, că nicĭ a datŭ binețe, nicĭ a grăitŭ o vorbă, ci s'a lăsatŭ numai pe-o lavĭță și a totŭ șeḍutŭ șeḍutŭ până l'a rĕsbitŭ somnulŭ și a adormitŭ.

Căsenii — ómenĭ pacînicĭ și suflete de creștinŭ — nu i-au făcutŭ țică de împotrivire, ba cetindŭ amarulŭ tipăritŭ în fața lui, ce nicĭ cale nu află sĕ se deschidă și altora spre ușurare, încă 'i prinseră mila și se bucurară, că mâna lui Dumneḍeu chiar în casa lorŭ l'a povățuitŭ, sĕ-șĭ afle adăpostulŭ.

Dimineța ómenii se ducŭ la pădure. Elŭ încă se însémnă de-o secure și se duce pe urma lorŭ, sĕ-șĭ agoniséscă pita din acea ḍi.

Așa a făcutŭ a doua, a treia ḍi și în tot-d'auna până cătră Pascĭ, când se ciuntase facerea șingurilorŭ.

Cinste dela nime nu primia; spre vorbă gura nu și-a deschisŭ, afară din rugăciunĭ. Rîḍêndŭ nime nu l'a vĕḍutŭ, încâtŭ toțĭ sătenii ḍiceau, că omulŭ ăsta mare obidă trebue sĕ aibă la sufletŭ.

Ast-felŭ i-a cuprinsŭ sântele Pascĭ.

In acestă mare ḍi stăpânulŭ casei după ieșirea dela slujbă, ilŭ agrăiesce, că din multŭ puținulŭ ce i-a datŭ Dumneḍeu sĕ cinstéscă cu ei unŭ paharŭ de beutură, o bucată de mâncare. Și ḍice: „Eu ca tine omŭ, pretine, n'am vĕḍutŭ — nu-țĭ fiă greu. Că uită, lunĭ și ḍile au trecutŭ de când suntemŭ la olaltă sub aceea-șĭ strĕșină, în acelașĭ sălașŭ alŭ lui Dumneḍeu, și din gura ta eu cuvêntŭ n'am auḍitŭ".

— „Nu vorbescŭ", ḍise streinulŭ, „de amărîtŭ, că mĕ vĕdŭ omŭ fără grăunte de norocŭ în lumea asta pustiă. Fără norocŭ am fostŭ din ceasulŭ, ce m'a născutŭ maică mea, că m'a născutŭ și a muritŭ, și fără norocŭ am fostŭ de atuncĭ și până acuma când pornitŭ pe cale lungă, sĕ-mĭ aflu norocul rĕtăcitŭ, m'am opritŭ în casa dumneavóstră".

— „Ei! omule — ḍice stăpânulŭ casei, — bunŭ norocŭ ai tu; de-ar avé pruncii prunciilorŭ mei așa!"

— „Unde-i, déră, décă nu-lŭ vĕdŭ, sĕ-lŭ folosescŭ".

Stăpânulŭ casei închina unŭ păharŭ de beutură, apoi cuvêntéză ast-felŭ: „En' suiete pe casa asta și te uită în jurŭ; de vĕḍutŭ, ce-i vedé? pustele întinse, gulele nenumĕrate și totŭ ce cuprinḍĭ cu ochii — a tale suntŭ acele, pe tine te aștéptă".

— „Bine-ar fi — ḍise streinulŭ — dér cum poftescĭ, sĕ-țĭ credŭ dumitale cuvinte de trufiă ca aceste? Apoi cum sĕ se întémple, că atâtea bunĕtățĭ sĕ fiă nestăpânite și în drumulŭ vremurilorŭ nimene sĕ nu se fi aflatŭ, sĕ le stăpânéscă?"

— „Că s'a aflatŭ — rĕspunde stăpânulŭ, — dér sci vorba: nu-i pentru cine se gătesce, ci pentru cine se nimeresce. S'au aflatŭ de-alŭ de stăpânĭ câtă frunḍă 'n șépte luncĭ; că au venitŭ crai și crăișorĭ din țĕrĭ departe, boierĭ și domnĭ de tótă séma și pleasa, dér pravŭ și cenușă se alegea din toțĭ; unŭ bou năprasnicŭ, ḍicea, că stăpânulŭ lui numai acuma s'a pornitŭ, sĕ-șĭ cerce norocul rĕtăcitŭ. Noa, frățiule, și-apoi vremea, când ḍise boulŭ aste, chiar că se potrivesce cu aceea, când ai picatŭ tu la mine".

Feciorulŭ se pune pe cumpĕnite, ce sĕ fiă de făcutŭ: mai s'ar duce, mai ba. In urmă s'a luatŭ în lungulŭ pustelorŭ.... du-te, du-te. Când se apropia de turme, vine boulŭ celŭ mare totŭ boncănindŭ, sĕ-lŭ omóre, nu alta... de bucuriă.

— „Sub vălău, stăpâne" striga, păstorulŭ și elŭ îndată s'a ascunsŭ sub vălău. Și